

**YOSHLARNI BARKAMOL RUHDA TARBIYALASH BARQAROR
TARAQQIYOT OMILI SIFATIDA AMALGA OSHIRILAYOTGAN ISHLAR.**

Normuminov Ramziddin Xayitovich
O‘zbekiston-Finlandiya instituti
assistenti +998 93 333 30 93
ramziddinnormuminov18@gmail.com

Annotatsiya. Maqolada barkamol avlod qanday bo‘lishi kerakligi haqida so‘z boradi. Maqolada yoshlarni barkamol ruhda tarbiyalashda bugungi kunda amalga oshirilayotgan ishlar yoritib o‘tilgan.

Tayanch so‘z va iboralar: Barkamol inson, tarbiya, Amir Temur, tyutor, islohotlar, farmonlar, yoshlar siyosati

Abstract. The article talks about how a perfect generation should be. The article highlights the work being done to educate young people in a healthy spirit.

Key words: Perfect human being, education, Amir Temur, tutor, reforms, decrees, youth policy

Har qanday kishi kelajakni o‘ylab, ertangi kun umidi bilan yashaydi. Kelajak esa bu bevosita bugungi kun yoshlariga bog‘liq. Yoshlar bizni ertamiz. Kelajakda jamiyatimizni rivojlanishida sog‘lom muhit paydo bo‘lishida esa bevosita ta‘lim va tarbiyadan najot kutamiz. Yosh niholni qay tarzda ekib, qay tarzda o‘stirsak biz xuddi shunday hosil olamiz. Zero jadid adabiyotimizda muhim iz qoldirgan Abdulla Avloniy bobomiz ta‘kidlaganlaridek: “Tarbiya biz uchun yo hayot yo mamot masalasiga aylanmog‘i lozim”. Har birimiz bu purma‘no fikrlarni salmog‘ini anglamog‘imiz lozim. Barcha rivojlangan davlatlar statistikasiga e‘tibor qaratar ekanmiz ularning hammasiga yoshlarga bo‘lgan e‘tiborning tarbiyaning ahamiyatini ko‘rishimiz mumkin.

Mamlakatni rivojlanishida iqtisodiyoti va madaniyatini rivojlanishi uchun yosh avlodga tarbiyaning to‘g‘ri va samarali usullaridan foydalanish zarur. Yoshlarimiz barkamol, aqlan etuk, sog‘lom bo‘lib tarbiyalanishida jamiyatimizning har bir a‘zosining o‘z o‘rni va roli mavjud. Zero, xalqimizda: “Bir farzandga etti mahalla ota-ona” kabi maqollar bugungi kungacha etib kelganligining boisi ham shunda. Zero iymon e‘tiqodi butun ziyoli insondan vayronkor g‘oyalar chiqmasligi aniq. Barkamol komil insonni tarbiya etishda ular kimlarning avlodi ekanliklarini eslatib o‘tish, ularga munosib bo‘lish zarurligini o‘qtirish lozim. Albatta, bizning yurtimizda qanchadan-qancha buyuk insonlar etishib chiqqan. Dunyoning nafaqat kuch qudrati balki adolatli siyosati bilan lol qoldirgan buyuk sarkarda bobomiz Amir Temurning jasratlari va ibratli buyuk merosini e‘tirof etmaslikning iloji yo‘q. Amir Temur o‘zining "Temur tuzuklari" asarida: “Birlashmagan, o‘ziga va kuch qudratiga ishonchi bo‘lmagan yuz ming kishilik qo‘shinni, osongina engish mumkin”¹⁶⁰ - deya ta‘kidlab o‘tgan.

Biz yosh avlodni tarbiyalashda o‘zining bilim va salohiyatiga ishonadigan, kelajakka ishonch bilan boqadigan, etuk farzandlarni tarbiyalashimiz kerak. Bu bizning oldimizda turgan eng oliy vazifadir. Zero jadidchilarimiz Behbudiy, Avloniy, Fitrat, Qodiriylar ham bunga astoydil bel bog‘lashgan. Yoshlarimiz bilim olishi, turli xil

¹⁶⁰ Hamdam Sodiqov “Amir Temur hayotidagi g‘aroyibotlar” tarixiy badialar. Toshkent-206

eskicha qarash va yot g'oyalardan uzoq turishi uchun o'zlarining aziz jonlari va bebaho vaqtlarini ayashmagani kuni kechagi tariximizdan ayon.

Jadidchilarimiz yoshlarni dunyo ilmlaridan xabardor bo'lishlari, dunyo ta'lim faoliyatini o'rganib vatanimizda keng joriy etishga harakat qilganlar. Shu maqsadlarda qancha darslik va gazetalar nashrdan chiqdi. Yangi usuldagi maktablar ochildi. Bular jadidlarimiz yosh avlodni komillik sari etaklagan ishlardan o'ndan birigina xalos.

Xo'sh biz tarbiyalayotgan, mamlakat ertasini ishonmoqchi bo'lgan barkamol avlod qanday bo'lmog'i lozim? Barkamol inson deganda nimalarni nazarda tutyabmiz?

Barkamol inson har jihatdan komillikka erishgan, o'zida ijobiy jihatlarni kamol topdirgan, jamiyatdagi insonlarga va bo'lib o'tayotgan voqealarga befarq bo'lmagan shaxsnigina biz barkamol inson deya olamiz. Qadiryat va an'analarimizga sodiq, ularga hurmat bilan qaraydigan, ota-bobolar merosini asrab avaylaydigan, faqatgina o'zini emas balki jamiyatdagi boshqa millat vakillariga ham hurmat va izzat ko'rsata oladigan shaxslargina komillik darajasiga etadi. Aynan shu yoshlar mamalakat reytingini yuqori darajaga chiqara oladi.

Mustaqillikning ilk yillaridayoq barkamol avlod ta'lim tarbiyasiga e'tibor yuqori pog'onaga ko'tarildi. Maktab darsliklarida "Vatan tuyg'usi", "Odobnoma" kabi fanlari o'tila boshlandi. Ushbu darsliklar asosida esa ona Vatanga muhabbat bunyodkor g'oyalar orqali yosh avlodga singdirila boshlandi.

Yoshlarni hozirgi vaqtda barkamol avlod qilib tarbiyalash uchun bir qator muhim qaror va farmonlar qabul qilinmoqda. Yurtimizda yosh avlodga ta'lim va tarbiya berishda so'nggi yillarda tub islohotlar olib borilmoqda¹⁶¹

Maktabgacha ta'lim muassasalarining sonini va salmog'ining oshib borishi, ularda yoshlarni turli xil matematika, badiiy gimnastika, sog'lomlashtiruvchi to'garaklarning faoliyat olib borishi, umumiy o'rta ta'lim muassasalarida esa o'quvchilarning bo'sh vaqtlarini mazmunli tashkil etish uchun qo'shimcha fan va sport to'garaklarining tashkil etilayotganligi, o'quvchilarning yuqori sinflarda kasb-hunarga o'rgatish kurslarining joriy etilganligi yuqoridagi qaror va farmonlarning ijrosini ta'minlamoqda.

Oliy ta'lim muassasalarida ham tub o'zgarishlar olib borilmoqda. Birgina oliy ta'lim muassasalarida kirish imtihonlarining tubdan o'zgarganligi test sinovlarining shaffof va adolatliligi eng ko'zga tashlanadigan jihat bo'lsa, ta'lim jarayonida ham qator o'zgarishlar ro'y bergan.

Endigina talabalik safiga qabul qilingan talabaning yotoqxona bilan ta'minlanishi, ayrim imkoniyati mavjud bo'lmagan talaba yoshlarning yotoqxona uchun to'lovlarini davlat tomonidan to'lab berilishi, ta'lim jarayonida talaba yoshlarni har tomonlama qo'llab-quvvatlash, ularda yuzaga keladigan ta'lim sohasiga oid muommolarni bartaraf etish, hamda turli xil korrupsion holatlarni oldini olish maqsadida tyutorlik lavozimi joriy etilganligini ko'rishimiz mumkin. Talaba yoshlarning dars mashg'ulotlariga o'z vaqtida qatnashishi, darsdan so'ng ularning vaqtini mazmunli o'tkazish maqsadida turli xil badiiy kechalar, davra suhbatlari, ko'rik

---

¹⁶¹ Yoshlarni ma'naviy-axloqiy va jismoniy barkamol etib tarbiyalash, ularga ta'lim tarbiya berish tizimini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish chora tadbirlari to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 14-yuldagi qarori

tanlovlar o'tkazilib kelinishi ham yoshlar vaqtini behuda sarflanishini oldini oladi, albatta¹⁶².

Pedagogika sohasida tahsil olayotgan talaba yoshlar mutaxassis sifatida ish o'rinlariga ega bo'lganlarida to'rt, besh yil davomida ish joyiga va ish o'rganish uchun vaqt sarflamasliklar, qolaversa, psixologik jihatdan pedagogik mahoratga ega bo'lishlari uchun maktablarda 4+2 dasturi asosida 3 yil davomida amaliyot o'tashlari belgilab qo'yildi. Bugungi kunda ular haftada 2 kun maktabda o'quvchilar bilan birga bo'lishi, ularga ta'lim tarbiya berish jarayonlarini bevosita kuzatishi, dars jarayonida o'quvchilar qiziqish va intilishlarini e'tiborga olish, darsda erishilgan yutuq va kamchiliklarni kuzatishlari, kelajakda esa o'z faoliyatida ushbu o'rganganlarini qo'llay olishi uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Bir so'z bilan aytganda bunday imkoniyat va shart-sharoitlar hadsiz.

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki, ularga faqat imkoniyatlar eshiklarini ochishimiz bilan bir qatorda, to'g'ri yo'ldan borishni, ularning huquq va erkinliklari bilan bir qatorda ona Vatan oldidagi burchlarini ham sofdillik va toza qalb bilan bajarishi lozimligini uqtirishimiz kerak. Bu bizning kelajak yoshlari oldidagi burchimiz hisoblanadi. Shu o'rinda Birinchi Prezidentimiz I.A.Karimovning "Yoshlarimiz bizdan ko'ra kuchli, bilimli, va albatta baxtli bo'lishlari kerak"¹⁶³ deya bejizga aytib o'tmaganlar.

---

¹⁶² Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2021-yil 30-sentabrdagi 412-sonli buyrug'i. "Davlat oliy ta'lim muassasalarida tyutorlik faoliyatini tashkil etish tartibi tog'risidagi na'munaviy nizom" 1-ilova 1-bet.

¹⁶³ I.A.Karimov "Yuksak ma'naviyat yengilmas kuch" –Toshkent:"Ma'naviyat", 2010